

**[„RETRAGEREA D-LUI ION
BRĂȚIANU „] – de Mihai
Eminescu [11 aprilie 1881]**

Fotografie de arhiva. Mihai Eminescu de Nestor Heck – 1884. Basarabia-Bucovina.Info

Retragerea d-lui Ion Brătianu va rămânea pentru câțva timp obiectul comentariilor zilei. Cauzele retragerii sale sunt multe și varii.

După o politică de acțiune mai mult ori mai puțin favorabilă, care avea de obiect nu organizarea țării, ci numai poziția ei internațională, venise timpul muncii adevărate, a ridicării țării, nu în ochii și părerea altora prin rang și titlu, ci în ochii ei proprii, a ridicării din ea însăși, a dezvoltării interioare.

Signalul unei serii de necesități interne a fost dat prin proclamarea regatului. Pentru ca regatul să nu fie un cuvânt gol d. Brătianu trebuia neapărat să vizeze la o organizare monarhică, la garanțiile neapărate pentru funcționarea normală și regulată a organismului statului. Partidul său, departe de a pricepe asemenea necesități, n-a văzut în proclamarea regatului decât o formalitate; el n-a priceput că cine-a intrat în danț trebuie să joace și că, odată admisă teza, toate consecuențele ei sunt date de mai înainte.

Legea în contra străinilor, cari ar compromite interesele statului, e monarhică. Ei bine, dacă mai mulți membri din opoziție ar fi lipsit din Cameră, proiectul de lege ar fi trecut c-o majoritate de un vot numai.

E a se însemna totodată că d. C.A. Rosetti n-a prezidat acea ședință. Față deci cu consecuențele întemeierii monarhiei, majoritatea compusă din demagogi au început să șovăiască. Acest incident au dat loc la un schimb de cuvinte semnificative între d-nul Ion Brătianu și d. C.A. Rosetti: „Dacă 'i așa, fă-te d-ta prim ministru „, ar fi zis cel dendâi către cei de-al doilea. – „Ba, dacă eu sunt cauza tuturor relelor, nu primesc nici eu această sarcină”, ar fi răspuns d. Rosetti. C-un cuvânt majoritatea actuală s-arată incapabilă de – a – și aplica în mod organic regalitatea pe care a votat-o, atât de incapabilă încât nici nu simte esența lucrului, nici nu pricepe ce i se cere. E drept că în fața căderii, în fața

pericolului pierderilor materiale, esențiale pentru masa roșiilor când cade de la guvern, ei s-au mai prosternat cu toții înaintea șefului lor, dându-i carte blanche să facă ce-o voi și să compue ministerul cum va voi. D.

D. Brătianu a refuzat.

Ca să se vadă că există în adevăr un ușor antagonism între d. I. Brătianu pe de o parte și d. C.A. Rosetti cu majoritatea de alta, reproducem următoarele din primul București al „Românului” de azi:

Înțelegem retragerea d-lui I.C. Brătianu fără a o aproba pe deplin.

De ce „Românul” nu aprobă această retragere?

Despre d. Dumitru Brătianu „Românul” zice că

este unul din acei vechi și neobosiți luptători ai ideilor liberale și democratice, unul din rarii și eminenții bărbați cari un singur moment n-au slăbit în lupta pentru aceste principie, un singur moment nu s-au îndoit că-n ele și numai în ele stă mântuirea și asigurarea viitorului poporului românesc.

Aceste șiruri trebuiesc bine citite.

Va să zică Dumitru n-au slăbit un singur moment; Ion au slăbit; Dumitru nu s-au îndoit un singur moment că-n ideile liberale și democratice stă mântuirea, Ion s-au îndoit.

Trebuie să însemnăm aci că d. Dum. Brătianu, departe de-a fi un rar și eminent bărbat, e foarte de mijloc ca inteligență și dacă Ion nu e un geniu, Dumitru nu e nici măcar foarte deștept. Ar fi o eroare a se crede că principiile și aspirațiunile lor sunt identice. De mult și la orice ocazie a fost un oarecare antagonism politic între cei doi frați, care se manifesta prin opiniile deosebite pe cari și le formula cel mai mic la ocazii date. Astfel broșura 0 datorie de conștiință

către țara mea, oricât de netedă și linsă în privirea termenelor, e îndreptată în contra politicei esteriore a fratelui Ion.

Așadar alegerea d-lui Dumitru Brătianu ca prezident de Consiliu e o demonstrație, slabă, în adevăr, dar caracteristică a partidului contra șefului de pân' acum.

Asupra activității noului prim ministru circulă două versiuni. După unii, secundogenitul (în toate privirile) ar fi având de gând a veni în sfârșit cu visul de aur al Pătărlăgenilor, c-un ministeriu omogen. După alții ar forma un ministeriu de tranziție.

Oricum ar fi, noul ministeriu nu va avea nici activitate însemnată, nici durată lungă. Caracterul lui cel provizoriu e indicat de mai nainte. Se poate să fie un ministeriu de alegeri și, pentru acest scop special, am dori în adevăr ca el să se constituie astfel încât să garanteze cât se poate de bine libertatea alegerilor. Astăzi, când roșii au abjurat formal republica, agitațiile de uliță, conspirațiunile, revoluția în permanență și turburarea de meserie, țara are nevoie de armonizarea intereselor ei, de armonizarea claselor ei, de-o politică în adevăr de stat și nu de partid. Noi credem că majoritatea partidului roșu, esceptând pe câțiva, e incapabilă de-a pricepe o politică de stat și va înclina totdeauna la politica de partid. Dar asupra tuturor acestora judecata ar fi prematură.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

1 ianuarie – 31 decembrie 1881

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XII

Mihai-Eminescu.Ro